

969

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 16 czerwca 2000 r.

w sprawie przystąpienia przez Rzeczpospolitą Polską do Konwencji o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzonej w Hadze dnia 15 listopada 1965 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 28 Konwencji o dostarczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzonej w Hadze dnia 15 listopada 1965 r., konwencja została ratyfikowana dnia 26 października 1995 r., a dnia 16 lutego 1996 r. Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, jako depozytariuszowi, złożony został dokument przystąpienia przez Rzeczpospolitą Polską do wymienionej konwencji.

Zgodnie z artykułem 28 konwencja weszła w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 1 września 1996 r.

W trakcie składania dokumentu przystąpienia dokonano zgłoszenia następujących oświadczeń i sprzeciwu:

„Zgodnie z artykułem 21 dokonane zostają następujące czynności:

Artykuł 2 ustęp 1 — organem centralnym właściwym do przyjmowania wniosków o doręczenie pochodzących od innego umawiającego się państwa jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Artykuł 18 — innymi organami (poza organem centralnym) właściwymi do przyjmowania wniosków są prezesi sądów okręgowych.

Artykuł 6 — organem wyznaczonym do potwierdzenia doręczenia w Rzeczypospolitej Polskiej są sądy, które dokonały doręczenia.

Artykuł 9 ustęp 1 — organem wyznaczonym są sądy okręgowe.

Artykuły 8 i 10 — Rzeczpospolita Polska oświadcza, iż sprzeciwia się stosowaniu na swym terytorium sposobów doręczania dokumentów przewidzianych w artykułach 8 i 10.”

Jednocześnie podaje się do wiadomości, co następuje:

1. Konwencja o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze dnia 15 listopada 1965 r., weszła w życie, zgodnie z artykułem 27, dnia 10 lutego 1969 r.

2. Następujące państwa stały się stronami wymienionej konwencji w niżej podanych datach:

Państwa będące członkami Haskiej Konferencji Międzynarodowego Prawa Prywatnego

Belgia	18 stycznia	1971 r.
Chiny	1 stycznia	1992 r.
Cypr	1 czerwca	1983 r.

Czechy	1 czerwca	1982 r.	3. Podczas składania dokumentów ratyfikacji lub przystąpienia bądź w terminach późniejszych złożone zostały przez następujące państwa podane niżej zastrzeżenia i oświadczenia.	
Dania	1 października	1969 r.		
Egipt	10 lutego	1969 r.		
Estonia	1 października	1996 r.	Państwa będące członkami Haskiej Konferencji Międzynarodowego Prawa Prywatnego	
Finlandia	10 listopada	1969 r.		
Francja	1 września	1972 r.	BELGIA	
Grecja	18 września	1983 r.	Oświadczenie:	
Hiszpania	3 sierpnia	1987 r.	1. Zgodnie z artykułem 2 ustęp 1 konwencji, le Ministère de la Justice, Administration de la Législation (Ministerstwo Sprawiedliwości), Place Poelaert, 4, 1.000 Bruxelles, jest wyznaczone jako organ centralny.	
Irlandia	4 czerwca	1994 r.		
Izrael	13 października	1972 r.	2. Ministerstwo Sprawiedliwości jest także wyznaczone jako organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych w trybie przewidzianym w artykule 9 ustęp 1 konwencji.	
Japonia	27 lipca	1970 r.		
Kanada	1 maja	1989 r.	3. Rząd belgijski sprzeciwia się stosowaniu na terytorium Belgii formy doręczenia przewidzianej w artykule 8 ustęp 1.	
Luksemburg	7 września	1979 r.		
Łotwa	1 listopada	1995 r.	4. Rząd belgijski oświadcza, iż stosuje się do postanowień artykułu 15 ustęp 2.	
Niderlandy	2 stycznia	1976 r.		
Niemcy	26 czerwca	1979 r.	5. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 Rząd belgijski oświadcza, iż wnioski, o których mowa w artykule 16 ustęp 2, nie będą rozpatrywane, jeśli zostaną złożone po upływie roku od daty wydania orzeczenia.	
Norwegia	1 października	1969 r.		
Portugalia	27 lutego	1974 r.	6. Rząd belgijski stwierdza konieczność zwrócenia uwagi na fakt, iż każde doręczenie lub spowodowanie doręczenia dokumentu zgodnie z artykułem 5 ustęp 1 punkty a) lub b) zostanie dokonane przez (huissier de justice) komornika sądowego, koszty zaś, które w związku z tym zostaną poniesione, będą pokryte zgodnie z artykułem 12 konwencji.	
Słowacja	1 czerwca	1982 r.		
Stany Zjednoczone Ameryki	10 lutego	1969 r.		
Szwajcaria	1 stycznia	1995 r.		
Szwecja	1 października	1969 r.		
Turcja	28 kwietnia	1972 r.		
Wenezuela	1 lipca	1994 r.		
Włochy	24 stycznia	1982 r.		
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	10 lutego	1969 r.	CHINY	
Państwa nie będące członkami Haskiej Konferencji Międzynarodowego Prawa Prywatnego			Oświadczenie:	
Antigua i Barbuda	1 listopada	1981 r.	1. Zgodnie z artykułem 2 i artykułem 9 konwencji Ministerstwo Sprawiedliwości Chińskiej Republiki Ludowej zostało wyznaczone jako organ centralny i organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych przez inne państwa za pośrednictwem konsulatów.	
Barbados	1 października	1969 r.		
Białoruś	1 lutego	1998 r.		
Botswana	1 września	1969 r.		
Malawi	1 grudnia	1972 r.		
Pakistan	1 sierpnia	1989 r.		
Seszele	1 lipca	1981 r.		
Wyspy Bahama	1 lutego	1998 r.		
				Adres korespondencyjny: Bureau of International Judicial Assistance Ministry of Justice 10, Chaoyangmen Nandajie Chaoyang District Beijing P.C. 100020 People's Republic of China.
				2. Zgodnie z artykułem 8 ustęp 2 formy doręczania dokumentów przewidziane w ustępie pierwszym tego artykułu mogą być stosowane na terytorium Chińskiej

Republiki Ludowej tylko wtedy, gdy dokument ma być doręczony obywatelowi państwa, z którego dokument pochodzi.

3. Chińska Republika Ludowa sprzeciwia się doręczaniu dokumentów na swoim terytorium w formach przewidzianych w artykule 10 konwencji.

4. Zgodnie z artykułem 15 ustęp 2 konwencji, jeżeli spełnione zostaną wszystkie warunki przewidziane w tym ustępie, sędzia, niezależnie od postanowień ustępu pierwszego niniejszego artykułu, może wydać orzeczenie, nawet jeżeli nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania dokumentu.

5. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 konwencji wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania nie będzie rozpatrzony, chyba że został on złożony w ciągu roku od daty wydania orzeczenia.

Notą z dnia 4 marca 1998 r. Ambasada Chińskiej Republiki Ludowej w Hadze poinformowała Stałe Biuro o złożeniu następujących oświadczeń:

1. Ministerstwo Sprawiedliwości Chińskiej Republiki Ludowej jest jedynym organem centralnym wyznaczonym przez Chińską Republikę Ludową, zgodnie z artykułem 2 konwencji.

2. Zgodnie z artykułem 18 konwencji Chińska Republika Ludowa wyznacza The Chief Secretary for Administration of the Hong Kong Special Administrative Region Government jako „inny organ”, funkcjonujący pod następującym adresem:

Chief Secretary for Administration
Hong Kong Special Administrative Region Government
12/F, West Wing, Central Government Office
11 Lee House Street, Central, Hong Kong.

3. Zgodnie z artykułem 6 i artykułem 9 konwencji Chińska Republika Ludowa wyznacza The Registrar of the High Court of the Hong Kong Special Administrative Region jako organ zajmujący się kwestiami wymienionymi w powyższych artykułach.

Adres:
Registrar
High Court
Hong Kong Special Administrative Region
38 Queensway, Hong Kong.

CHINY, TYLKO SPECJALNY REGION
ADMINISTRACYJNY HONG KONG

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, jako depozytariusz konwencji, poinformowało, iż dnia 16 czerwca 1997 r. Minister Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów otrzymał Noty od Ambasadora Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w Hadze z dnia 11 czerwca 1997 r. oraz od Ambasadora Chińskiej Republiki Ludowej w Hadze z dnia 10 czerwca 1997 r., dotyczące Hong Kongu.

Nota od Ambasadora Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej brzmi, jak następuje:

„Ekscelencjo,

Stosownie do polecenia Głównego Sekretarza Jej Królewskiej Mości Ministerstwa Spraw Zagranicznych w związku z Konwencją o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzoną w Hadze dnia 15 listopada 1965 r. (zwaną dalej konwencją), którą stosuje się obecnie do Hong Kongu, informuję, iż zgodnie ze Wspólną Deklaracją Rządu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Rządu Chińskiej Republiki Ludowej w sprawie Hong Kongu, podpisaną dnia 19 grudnia 1984 r., Rząd Zjednoczonego Królestwa prześle Hong Kong Chińskiej Republice Ludowej; decyzja ta wejdzie w życie dnia 1 lipca 1997 r. Do tego czasu odpowiedzialność międzynarodową za Hong Kong w dalszym ciągu ponosić będzie Rząd Zjednoczonego Królestwa. Począwszy zaś od tej daty Rząd Zjednoczonego Królestwa nie będzie ponosił odpowiedzialności za międzynarodowe zobowiązania i prawa wynikające ze stosowania konwencji do Hong Kongu.

Będę wdzięczny, jeśli treść tej noty zostanie urzędowo potwierdzona i podana do wiadomości pozostałych stron konwencji.”

Nota od Ambasadora Chińskiej Republiki Ludowej brzmi, jak następuje:

„Ekscelencjo,

Zgodnie ze Wspólną Deklaracją Rządu Chińskiej Republiki Ludowej oraz Rządu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie Hong Kongu, podpisaną dnia 19 grudnia 1984 r., Chińska Republika Ludowa obejmie zwierzchnictwo nad Hong Kongiem dnia 1 lipca 1997 r. Z dniem 1 lipca 1997 r. Hong Kong stanie się Specjalnym Regionem Administracyjnym Chińskiej Republiki Ludowej, posiadającym wysoki stopień autonomii, z wyłączeniem kwestii dotyczących polityki zagranicznej i obronności, które pozostają w gestii Centralnego Rządu Ludowego Chińskiej Republiki Ludowej.

W związku z tym, stosownie do polecenia Ministra Spraw Zagranicznych Chińskiej Republiki Ludowej, w drodze notyfikacji informuję, iż Konwencję o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzoną dnia 15 listopada 1965 r. (zwaną dalej konwencją), do której dnia 3 maja 1991 r. Rząd Chińskiej Republiki Ludowej złożył Rządowi Królestwa Niderlandów, jako depozytariuszowi, dokument przystąpienia, stosuje się do Hong Kongu od dnia 1 lipca 1997 r.

Ponadto Rząd Chińskiej Republiki Ludowej składa następujące oświadczenia:

1. Zgodnie z artykułem 8 ustęp 2 konwencji formy doręczania dokumentów przewidziane w ustępie 1 tego artykułu mogą być stosowane w obrębie Specjalne-

go Regionu Administracyjnego Hong Kong tylko wtedy, gdy dokument ma być doręczony obywatelowi państwa, z którego dokument pochodzi.

2. Zgodnie z artykułem 18 konwencji wyznacza się The Administrative Secretary of the Government of the Hong Kong Special Administrative Region jako «inny organ» w Specjalnym Regionie Administracyjnym.

3. Wyznacza się The Registrar of the High Court of the Hong Kong Special Administrative Region (Sekretarza Sądu Najwyższego Specjalnego Regionu Administracyjnego Hong Kong) jako organ właściwy do wykonywania zadań przewidzianych w artykułach 6 i 9 konwencji.

4. W odniesieniu do postanowień zawartych w punktach b) i c) artykułu 10 konwencji dokumenty doręczane drogą urzędową będą przyjmowane w Specjalnym Regionie Administracyjnym Hong Kong wyłącznie przez organ centralny lub inny wyznaczony organ i muszą pochodzić wyłącznie od urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.

Rząd Chińskiej Republiki Ludowej przejmie odpowiedzialność za realizację międzynarodowych praw i zobowiązań wynikających ze stosowania postanowień konwencji do Specjalnego Regionu Administracyjnego Hong Kong.

Będę zobowiązany, jeśli treść tej noty zostanie urzędowo potwierdzona i podana do wiadomości pozostałych stron konwencji."

CYPR

Oświadczenia:

Notą z dnia 5 stycznia 1984 r. Rząd Cypru złożył następujące oświadczenia:

„(a) W związku z artykułem 2 konwencji wyznaczono Permanent Secretary, Ministry of Justice and Public Order* (Staty Sekretariat, Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego) jako organ centralny odpowiedzialny za przyjmowanie wniosków o doręczenie.

(b) W związku z artykułem 6 konwencji wyznaczono Permanent Secretary, Ministry of Justice and Public Order* jako organ właściwy do sporządzania potwierdzeń doręczeń.

(c) W związku z artykułem 9 konwencji wyznaczono Permanent Secretary, Ministry of Justice and Public Order* jako organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych za pośrednictwem konsulatów.

(d) W związku z artykułami 8 i 10 konwencji Republika Cypryjska nie sprzeciwia się formom przekazy-

wania dokumentów przewidzianym w tych artykułach.

(e) W związku z artykułem 15 konwencji oświadcza się, iż orzeczenie może być wydane, jeśli spełnione zostaną wszystkie warunki zawarte w ustępie 2.

(f) W związku z artykułem 16 konwencji i stosownie do ustępu 3 tego artykułu oświadcza się, iż wniosek nie zostanie rozpatrzony, jeśli złożony został po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

(g) W związku z artykułem 18 konwencji wyznaczono inne organy pomocnicze wobec organów centralnych:

The Courts of the Republic (Sądy Republiki) — właściwe w zakresie doręczania dokumentów za pośrednictwem swoich Registrars (Sekretarzy)."

* *Nowa nazwa Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Cypryjskiej.*

REPUBLIKA CZESKA

Dnia 28 stycznia 1993 r. Republika Czeska oświadczyła, iż będzie stosować wobec siebie postanowienia konwencji — łącznie z zastrzeżeniami i oświadczeniami złożonymi przez Czechosłowację — z dniem 1 stycznia 1993 r., będącym jednocześnie datą podziału Czechosłowacji.

Oświadczenia złożone przez byłą Czechosłowację:

„Zgodnie z artykułem 8 konwencji na terytorium Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej dokumenty sądowe nie będą doręczane bezpośrednio przez przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych innego umawiającego się państwa, chyba że dokument ma być doręczony obywatelowi państwa, z którego dokument pochodzi.

Zgodnie z artykułem 10 konwencji na terytorium Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej dokumenty sądowe nie będą doręczane przez inne umawiające się państwo drogą pocztową ani też przez urzędników sądowych, funkcjonariuszy lub inne właściwe osoby.

Zgodnie z artykułem 15 ustęp 2 konwencji czechosłowaccy sędziowie mogą wydać orzeczenie, nawet jeśli warunki zawarte w artykule 15 ustęp 1 nie zostały spełnione.

Postanowienia artykułu 29 konwencji dotyczące rozciągnięcia konwencji na inne terytoria reprezentowane w stosunkach międzynarodowych przez umawiające się państwa są niezgodne z Deklaracją Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych o uznaniu niepodległości krajów kolonialnych i narodów z dnia 14 grudnia 1960 r.; z tego tytułu Czechosłowacka Republika Socjalistyczna nie uznaje wobec siebie tychże przepisów konwencji."

W związku z powyższym oświadczeniem dotyczącym artykułu 29 konwencji Ambasada Czechosłowacka

ckiej Republiki Socjalistycznej, Notą z dnia 31 marca 1982 r. przyjętą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych dnia 1 kwietnia 1982 r. poinformowała:

„Oświadczenie to nie może być uznawane za zastrzeżenie ze względu na fakt, iż nie realizuje ono innych celów niż podobne oświadczenie złożone podczas ratyfikacji Konwencji o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, mimo iż zostało użyte w nim inne sformułowanie.

Tym oświadczeniem Czechosłowacka Republika Socjalistyczna wyraża swój sprzeciw wobec statusu kolonii i innych terytoriów zależnych, który jest sprzeczny z Deklaracją Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych o uznaniu niepodległości krajów kolonialnych i narodów.

Niezależnie od tego, Czechosłowacka Republika Socjalistyczna nie zamierza wyłączyć stosowania konwencji w stosunku do terytoriów, na które postanowienia konwencji zostały rozciągnięte zgodnie z artykułem 29.”

Organem, o którym mowa w artykułach 2, 6 i 9 konwencji, jest:

Ministry of Justice of Czech Republic
(Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Czeskiej)
128 10 Praha 2, Vysehradská 16.

DANIA

Oświadczenia:

W związku z artykułami 2 i 18 Ministerstwo Sprawiedliwości jest wyznaczone jako organ centralny.

W związku z artykułem 6 duński sąd, który jest zainteresowany doręczaniem dokumentów, jest wyznaczony jako organ właściwy do sporządzania potwierdzeń.

Zgodnie z artykułem 9 miejscowy sędzia sądu pierwszej instancji jest wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych za pośrednictwem konsulatów, jednakże w odniesieniu do sądu pierwszej instancji w Kopenhadze i sądu pierwszej instancji miasta i kantonu Arhus organem właściwym w tym zakresie jest prezes sądu.

W związku z artykułem 10 Dania oświadcza, iż nie uznaje form doręczeń określonych w punkcie c) tego artykułu.

W związku z artykułem 15, korzystając z upoważnienia zawartego w ustępie 2 tego artykułu, Dania oświadcza, iż sędzia może wydać orzeczenie w sprawie nawet wtedy, gdy nie wszystkie warunki wymienione w artykule 15 ustęp 1 zostały spełnione.

W związku z artykułem 16 Dania, korzystając z upoważnienia ustępu 3 tego artykułu, oświadcza, iż wniosek nie zostanie rozpatrzony, jeśli został złożony po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

Kwestia ponownego rozpatrzenia sprawy, w której treść orzeczenia była skutkiem niestawiennictwa w sądzie, będzie rozstrzygana zgodnie z przepisami kodeksu postępowania (art. 373 i art. 374, por. art. 434).

Zgodnie z tymi przepisami, każdy, przeciw komu został wydany wyrok zaoczny w sądzie pierwszej instancji, może ubiegać się o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeśli jest on w stanie udowodnić, iż niestawiennictwo nie było przez niego zawinione. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy powinien być złożony możliwie jak najszybciej i nie zostanie rozpatrzony po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

EGIPT

(poprzednio Zjednoczona Republika Arabska)

Oświadczenia:

Zgodnie z artykułem 21 konwencji Rząd Zjednoczonej Republiki Arabskiej wyznaczył Ministerstwo Sprawiedliwości jako organ centralny przewidziany w artykułach 2 i 18.

Zastrzeżenie:

Rząd Zjednoczonej Republiki Arabskiej sprzeciwia się stosowaniu form doręczania za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych, zgodnie z artykułami 8 i 10 konwencji.

ESTONIA

Oświadczenia:

1. Republika Estońska jest przeciwna sposobom przekazywania dokumentów wymienionym w artykule 10 punkt c).

2. Na podstawie artykułu 15 sędzia może wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały wymienione w nim warunki.

3. Na podstawie artykułu 16 ustęp 3 okres przeznaczony na złożenie wniosku wynosi trzy lata.

Zgodnie z artykułem 2 Republika Estońska wyznaczyła jako organ centralny: The Estonian Ministry of Justice (Estońskie Ministerstwo Sprawiedliwości).

FINLANDIA

Oświadczenia:

1. Stosownie do artykułu 2 ustęp 1 konwencji Ministerstwo Sprawiedliwości zostało wyznaczone jako organ centralny.

2. Organ centralny (Ministerstwo Sprawiedliwości) funkcjonuje jako organ przewidziany w artykule 9 konwencji.

3. Fińskie władze nie są zobowiązane do uczestniczenia w procesie doręczania dokumentów, przekazywanych z wykorzystaniem różnych form, wymienionych w punktach b) i c) artykułu 10 konwencji.

FRANCJA

Oświadczenia:

1. Zgodnie z postanowieniami artykułów 2 i 18 konwencji le Ministère de la Justice, Service Civil de l'Entraide Judiciaire Internationale (Ministerstwo Sprawiedliwości), 13 Place Vendôme, Paris (1er) jest wyznaczone jako organ centralny, wyłączając wszystkie inne organy.

2. Organem właściwym do sporządzania potwierdzeń przewidzianych w artykule 6 jest le Procureur de la République, w którego okręgu dokument ma być doręczony.

3. Le Procureur de la République jest także uprawniony do przyjmowania dokumentów przekazywanych za pośrednictwem konsulatów zgodnie z artykułem 9.

4. Rząd Republiki Francuskiej jest przeciwny, zgodnie z artykułem 8, doręczaniu dokumentów bezpośrednio przez przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych umawiających się państw osobom nie będącym obywatelami tych państw.

5. Rząd Republiki Francuskiej oświadcza, iż stosuje się do postanowień artykułu 15 ustęp 2.

Oświadcza też odnośnie do artykułu 16 ustęp 3, iż wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od orzeczenia nie zostanie rozpatrzony, jeśli będzie złożony po upływie dwunastu miesięcy od daty wydania orzeczenia.

GRECJA

Oświadczenia:

Rząd grecki wyznaczył Departament Spraw Administracyjnych i Sądowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Greckiej jako organ centralny, zgodnie z artykułem 2 konwencji.

Notą z dnia 23 listopada 1989 r. Rząd grecki złożył następujące oświadczenie:

„Sędziowie Republiki Greckiej mogą wydać orzeczenie nawet wtedy, gdy nie otrzymali potwierdzenia doręczenia lub przekazania, jeśli spełnione zostały wszystkie warunki zawarte w artykule 15 ustęp 2 punkty a), b) i c) konwencji.”

Notą z dnia 13 lipca 1999 r. Ambasada Grecji poinformowała depozytariusza, zgodnie z artykułem 5 ustęp 3 konwencji, o następującym oświadczeniu:

„Zgodnie z artykułem 5 ustęp 3 konwencji, Grecja oświadcza, iż formalne doręczenie może być dokonane tylko wtedy, gdy dokument, który ma być doręczony, jest sporządzony bądź przetłumaczony na język grecki.”

HISZPANIA

Oświadczenia:

1. Hiszpania oświadcza, iż sędziowie orzekający w Hiszpanii, niezależnie od postanowień artykułu 15, mogą wydać orzeczenie, nawet gdy nie otrzymali po-

twierdzenia doręczenia lub przekazania dokumentów, jeśli zostały spełnione wszystkie warunki wymienione w artykule 15 ustęp 2.

2. Hiszpania oświadcza, iż termin, o którym mowa w artykule 16, wynosi szesnaście miesięcy od daty wydania orzeczenia.

3. Hiszpania wyznacza jako organ centralny, uprawniony do sporządzania potwierdzeń według wzoru załączonego do konwencji:

Secretaría General Técnica,
Ministerio de Justicia,
San Bernardo, 62
28071 MADRID.

IRLANDIA

Oświadczenia:

The Master of the High Court (Prezes Sądu Najwyższego) został wyznaczony jako organ centralny dla Irlandii, zgodnie z artykułem 2, i będzie on organem odpowiednim do sporządzania potwierdzeń według wzoru załączonego do konwencji.

Artykuł 3

Organem lub urzędnikiem sądowym właściwym według prawa irlandzkiego do wykonywania czynności przewidzianych w artykule 3 konwencji są: organ centralny, Solicitor (praktykujący radca prawny), County Registrar (sekretarz hrabstwa) lub District Court Clerk (urzędnik sądu okręgowego).

Artykuł 15

Zgodnie z artykułem 15 ustęp 2 sędzia w Irlandii może wydać orzeczenie, nawet jeśli nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania, gdy spełnione zostały warunki zawarte w artykule 15 ustęp 2 konwencji.

Zastrzeżenia:

Artykuł 10

Zgodnie z postanowieniami artykułu 10 konwencji Rząd Irlandii sprzeciwia się:

- (i) przewidzianemu w artykule 10 punkt b) prawu urzędników sądowych, funkcjonariuszy lub innych przedstawicieli państwa pochodzenia do dokonywania w Irlandii doręczeń dokumentów sądowych bezpośrednio przez urzędników sądowych, funkcjonariuszy lub inne uprawnione osoby oraz
- (ii) przewidzianemu w artykule 10 punkt c) prawu każdej osoby zainteresowanej postępowaniem sądowym do dokonywania w Irlandii doręczeń dokumentów sądowych bezpośrednio przez urzędników sądowych, funkcjonariuszy lub inne uprawnione osoby,

jednakże sprzeciw ten nie oznacza uniemożliwienia jakiegokolwiek osobie w innym umawiającym się pań-

stwie, zainteresowanej postępowaniem sądowym (łącznie z jej prawnikiem), dokonania w Irlandii doręczenia bezpośrednio przez radcę prawnego w Irlandii.

IZRAEL

Oświadczenia i zastrzeżenia:

(a) organem centralnym w Izraelu w rozumieniu artykułów 2, 6 i 18 konwencji jest:

The Director of Courts,
Directorate of Courts,
Russian Compound,
Jerusalem.

(b) Państwo Izrael, występujące jako państwo przeznaczenia w związku z artykułem 10 punkty b) i c) konwencji, będzie realizować doręczenia dokumentów sądowych tylko poprzez Directorate of Courts i tylko wówczas, gdy wniosek o doręczenie pochodzi od organu sądowego bądź dyplomatycznego lub konsularnego przedstawicielstwa umawiającego się państwa.

(c) Wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od orzeczenia w znaczeniu artykułu 16 konwencji będzie rozpatrzony tylko wtedy, gdy zostanie złożony przed upływem roku od daty wydania orzeczenia.

JAPONIA

Oświadczenia:

Notą z dnia 14 lipca 1970 r. Japońska Ambasada poinformowała Niderlandzkie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, co następuje:

„1. Minister Spraw Zagranicznych jest wyznaczony jako organ centralny, przyjmujący wnioski o doręczenie od państw umawiających się, stosownie do artykułu 2 ustęp 1.

2. The District Court (Sąd okręgowy), który udziela sądowej pomocy odnośnie do doręczania, został wyznaczony jako organ właściwy do sporządzania potwierdzeń według wzoru załączonego do konwencji, stosownie do artykułu 6 ustęp 1.

3. Minister Spraw Zagranicznych jest wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych drogą konsularną, stosownie do artykułu 9 ustęp 1.

4. Oświadcza się, iż Rząd Japonii sprzeciwia się stosowaniu form doręczania określonych w artykule 10 punkty b) i c).

5. Oświadcza się, iż japońskie sądy mogą wydać orzeczenie, jeśli zostały spełnione wszystkie warunki wymienione w artykule 15 ustęp 2.”

KANADA

Oświadczenia:

A. Przekazywanie i realizacja wniosków o doręczenie

1. *Organ centralny (artykuł 2 i artykuł 18 ustęp 3)*

Uwaga: W celu przyspieszenia procesu doręczania dokumentów wnioski powinny być przekazywane bezpośrednio organowi centralnemu właściwej prowincji lub terytorium. Niemniej wnioski mogą być również kierowane do Centralnego Organu Federalnego, który przekaże je odpowiedniemu organowi centralnemu.

Prowincja/terytorium	Nazwa	Adres	Telefon
1	2	3	4
Alberta	Attorney General for Alberta Att: Executive Director — Court Services	9833-109 th Street Edmonton, Alberta Canada T5K 2E8	(403) 427-4992
Kolumbia Brytyjska	Ministry of the Attorney General for British Columbia Office of the Deputy Minister	Fifth Floor 910 Government Street Victoria, British Columbia Canada V8V 1X4	(604) 387-5211
Manitoba	Attorney-General for Manitoba c/o Director — Civil Legal Services	Woodsworth Building 6 th Floor 405 Broadway Winnipeg, Manitoba Canada, R3C 3L6	(204) 945-2847
Nowy Brunzwik	Attorney-General for New Brunswick	P.O. Box 6000 Fredericton, New Brunswick Canada, E3B 5H1	(506) 453-2208

1	2	3	4
Nowa Fundlandia	Department of Justice	Confederation Building St. John's, Newfoundland Canada A1C 5T7	(709) 576-2869
Nowa Szkocja	Attorney General of Nova Scotia Legal Services Division	P.O. Box 7 Halifax, Nova Scotia Canada B3J 2L6	(902) 424-4024
Ontario	Ministry of the Attorney General	Courts Administration Ontario Court (Provincial Division) Court House 393 Main Street Haileybury, Ontario Canada POJ 1K0	(705) 672-3395
Wyspa Księcia Edwarda	Attorney General of Prince Edward Island Office of the Deputy Minister	P.O. Box 2000 Charlottetown, Prince Edward Island Canada C1A 7N8	(902) 368-4570
Quebec	Ministre de la Justice du Québec a/s Le service juridique	1200 route de l'Eglise 5-ème étage Ste-Foy, Québec Canada G1V 4M1	(418) 643-1436
Saskatchewan	Minister of Justice for Saskatchewan Att. of Director of Sheriff Services	1874 Scarth Street 10 th Floor Regina, Saskatchewan Canada S4P 3V7	(306) 787-5488
Yukon	Director of Court Services	Department of Justice Box 2703 Whitehorse Yukon Y1A 2C6	(403) 667-5942
Terytorium Północno- Zachodnie	Deputy Minister of Justice Government of the Northwest Territories	Box 1320 Yellowknife, Northwest Territories Canada X1A 2L9	(613) 995-0119
dla Federacji	Director, Legal Advisory Division Department of External Affairs	125 Sussex Drive Ottawa, Ontario Canada K1A 0G2	(613) 995-0119

Uiszczanie kosztów doręczenia

Uiszczania kosztów doręczenia dokonuje się odpowiednio:

Alberta	Provincial Treasurer of Alberta
Kolumbia Brytyjska	Minister of Finance of British Columbia
Wyspa Księcia Edwarda	Minister of Finance of Prince Edward Island
Manitoba	Minister of Finance of Manitoba
Nowy Brunzwik	Minister of Finance of New Brunswick
Nowa Szkocja	Minister of Finance of Nova Scotia
Ontario	Treasurer of Ontario
Quebec	„Ministre des Finances du Québec”
Saskatchewan	Department of Justice of Saskatchewan-Sheriff Services
Nowa Fundlandia	Newfoundland Exchequer Account
Yukon	Territorial Treasurer of the Government of Yukon
Terytorium Północno-Zachodnie	Government of the Northwest Territories

2. Formy doręczania stosowane przez organ centralny (artykuł 5)

2.1. Doręczanie formalne [(artykuł 5 ustęp 1 punkt a)]

W Kanadzie doręczanie będzie dokonywane zgodnie z formami doręczenia przewidzianymi przez przepisy obowiązujące w każdej prowincji i terytorium. Zwyczajna procedura, która będzie stosowana przez organy centralne w Kanadzie, polega na osobistym doręczaniu dokonywanym przez szeryfa lub zastępcę szeryfa bądź *huissier'a* (komornik sądowy) w Quebecu osobie fizycznej lub spółce poprzez wręczenie kopii dokumentu bezpośrednio pozwanemu, bez względu na to, gdzie się on znajduje, lub prezesowi, przewodniczącemu bądź innemu najważniejszemu członkowi spółki w miejscu prowadzenia działalności. Doręczenie może być również dokonane poprzez wręczenie kopii dokumentu osobie pełnoletniej przebywającej w miejscu stałego pobytu lub miejscu zamieszkania pozwanego.

W przypadku doręczania dokumentu spółce przepisy obowiązujące w prowincji przewidują zwykle, iż dokument doręczany jest dyrektorowi lub urzędnikowi najstarszemu rangą w spółce bądź w niektórych przypadkach — zarejestrowanemu urzędnikowi lub odpowiedzialnej osobie w zarejestrowanym biurze spółki.

2.2. Doręczenie nieformalne (artykuł 5 ustęp 2)

Praktyka nieformalnego doręczania („par simple remise”) dokumentów sądowych lub pozasądowych jest w Kanadzie nieznaną.

2.3. Szczególna forma doręczania [artykuł 5 ustęp 1 punkt b)]

W prowincjach: Alberta, Nowy Brunzwik i Ontario doręczenie, na życzenie wnioskodawcy, może być zrealizowane w formie przesyłki poleconej. W Ontario organ centralny, na życzenie wnioskodawcy, zrealizuje doręczenie w każdej formie przesyłki pocztowej.

2.4. Żądania tłumaczeń językowych (artykuł 5 ustęp 3)

Zarówno w przypadku doręczenia formalnego, jak i w przypadku szczególnej formy doręczenia potrzeba sporządzenia tłumaczeń będzie zależeć od prowincji lub terytorium, których doręczenia dotyczą.

Dla prowincji: Alberta, Kolumbia Brytyjska, Nowa Fundlandia, Nowa Szkocja, Wyspa Księcia Edwarda, Saskatchewan wszystkie dokumenty muszą być sporządzone lub przetłumaczone na język angielski.

Dla prowincji: Ontario, Manitoba oraz dla Terytorium Północno-Zachodniego wszystkie dokumenty muszą być sporządzone lub przetłumaczone na język angielski lub francuski.

Dla prowincji: Nowy Brunzwik i Yukon wszystkie dokumenty muszą być sporządzone lub przetłumaczone na język angielski lub francuski. Organ centralny Nowego Brunzwiku lub Yukonu może zastrzec sobie prawo do żądania, aby dokumenty przetłumaczone zostały na język angielski lub francuski, w zależności od tego, którym językiem posługuje się adresat dokumentu.

Dla prowincji Quebec tłumaczenie będzie wymagane we wszystkich przypadkach, gdy odbiorca nie zna ję-

zyka, w którym dokument został sporządzony. Wszystkie dokumenty rozpoczynające postępowanie muszą być przetłumaczone. Skrócone tłumaczenie wszystkich innych dokumentów może zostać przyjęte, jeśli wyrazi na to zgodę odbiorca. Tłumaczenie musi być sporządzone w języku francuskim, niemniej organ centralny Quebecu może, na wniosek, zezwolić na tłumaczenie w języku angielskim, pod warunkiem że odbiorca dokumentu posługuje się tym językiem.

Koszty [(artykuł 12 ustęp 2 punkt a)]

Koszty realizacji doręczenia wynoszą 50\$ kanadyjskich.

3. Organ właściwy do sporządzenia potwierdzenia doręczenia (artykuł 6)

Poza organami centralnymi organami właściwymi do sporządzania potwierdzenia doręczenia są: szeryfowie, zastępcy szeryfów, sub-sheriffs, clerk of the court (urzędnik sądu) lub jego zastępca w okręgu sądowym (z wyłączeniem Manitoby, gdzie nie ma okręgów sądowych), w którym dokument ma być doręczony bądź *huissiers* (tylko w Quebecu).

B. Przesyłanie wniosków o doręczenie organowi centralnemu innego umawiającego się państwa

Przesyłanie dokumentów organom centralnym (artykuł 3)

Wnioski o doręczenie mogą być przekazywane organom centralnym innych państw za pośrednictwem:

- The Attorney General for Canada (Prokurator Kanady),
- The Attorney General lub The Ministry of Attorney General (Ministerstwo Prokuratora Generalnego) bądź Ministra Sprawiedliwości prowincji lub terytorium, jak również,
- urzędników sądów oraz ich zastępców w okręgu prawnym lub sądowym,
- członków towarzystw prawniczych wszystkich prowincji oraz terytoriów,
- członka The Board of Notaries of Province of Quebec (Rada Notariuszy Prowincji Quebec) — (tylko w sprawach rozstrzyganych w postępowaniu nieprocesowym),
- local registrars,
- *huissiers* oraz szeryfów,
- prothonotaries (archiwariuszy) i ich zastępców,
- „Percepteur des pensions alimentaires” w Quebecu.

I. Przekazywanie dokumentów za pośrednictwem konsulatów lub drogą dyplomatyczną (artykuły 8 i 9)

A. Akceptacja

W momencie przystąpienia do konwencji Kanada nie oświadczyła, iż sprzeciwia się doręczaniu dokumentów na swoim terytorium za pośrednictwem konsulatów lub drogą dyplomatyczną.

Organ przyjmujący (artykuł 9 ustęp 1)

Organy centralne w Kanadzie, wyznaczone zgodnie z artykułami 2 i 18 konwencji, są właściwe do przyjmowania wniosków o doręczenie przekazanych przez zagranicznego konsula na obszarze Kanady.

B. Przesyłanie dokumentów państwu umawiającym się

Kanada nie sprzeciwia się doręczaniu za granicą kanadyjskich dokumentów za pośrednictwem konsulatów, pod warunkiem iż odbiorca akceptuje taką formę doręczenia.

II. Przekazywanie dokumentów drogą pocztową (artykuł 10 punkt a))**A. Akceptacja**

Kanada nie sprzeciwia się doręczaniu dokumentów drogą pocztową.

B. Przesyłanie dokumentów umawiającym się państwu

Prawo kanadyjskie zezwala na korzystanie z drogi pocztowej przy doręczaniu kanadyjskich dokumentów osobom za granicą.

III. Doręczenie za pośrednictwem urzędników sądowych w szczególności huissiers, etc. państwa wnioskującego (artykuł 10 punkty b) i c))

W momencie przystąpienia do konwencji Kanada nie oświadczyła, iż sprzeciwia się formom doręczania wymienionym w artykule 10 punkty b) i c).

IV. Inne bezpośrednie drogi doręczania (artykuł 11); dodatkowe porozumienia (artykuły 24 i 25)

Kanada jest stroną dwustronnych konwencji o procedurze cywilnej z następującymi państwami:

Austria	Canada Treaty Series (Seria Traktatowa Kanady), 1935, N° 16
Belgia	Canada Treaty Series, 1928, N° 16
Czechosłowacja	Canada Treaty Series, 1928, N° 17
Dania	Canada Treaty Series, 1936, N° 4
Finlandia	Canada Treaty Series, 1936, N° 5
Francja	Canada Treaty Series, 1928, N° 15
Niemcy	Canada Treaty Series, 1935, N° 11
Grecja	Canada Treaty Series, 1938, N° 11
Węgry	Canada Treaty Series, 1939, N° 6
Irak	Canada Treaty Series, 1938, N° 12
Włochy	Canada Treaty Series, 1938, N° 14
Niderlandy	Canada Treaty Series, 1936, N° 2
Norwegia	Canada Treaty Series, 1935, N° 15
Polska	Canada Treaty Series, 1935, N° 18
Portugalia	Canada Treaty Series, 1935, N° 17
Hiszpania	Canada Treaty Series, 1935, N° 12
Szwecja	Canada Treaty Series, 1935, N° 13
Turcja	Canada Treaty Series, 1935, N° 19
Jugosławia	Canada Treaty Series, 1939, N° 4

Gwarancje wynikające z konwencji

Oświadczenia złożone stosownie do artykułu 15 ustęp 2 lub artykułu 16 ustęp 3.

1. Artykuł 15 ustęp 2

Kanada oświadcza, iż sędziowie mogą wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały warunki wyrażone w artykule 15 konwencji.

2. Przywrócenie terminu do złożenia odwołania (artykuł 16 ustęp 3)

Kanada oświadcza, iż wniosek, o którym mówi artykuł 16 konwencji, nie będzie rozpatrzony, jeśli zostanie złożony po upływie roku od daty wydania orzeczenia, z wyjątkiem szczególnych przypadków określonych postanowieniami sądu właściwego w danej sprawie.

LUKSEMBURG**Oświadczenia:**

1. The Public Prosecutor at the Superior Court of Justice (Prokurator w Sądzie Najwyższym) został wyznaczony jako organ centralny w znaczeniu artykułu 2 konwencji. Jest on również organem właściwym do przyjmowania dokumentów przekazywanych w trybie przewidzianym w artykule 9 ustęp 1 konwencji.

2. Zgodnie z artykułem 8 Rząd Luksemburga jest przeciwny doręczaniu dokumentów sądowych na swoim terytorium bezpośrednio przez przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych osobom nie będącymi obywatelami państwa, z którego dokument pochodzi.

3. (Zgodnie z artykułem 10 Rząd Luksemburga jest przeciwny wysyłaniu dokumentów sądowych drogą pocztową osobom zamieszkałym na jego terytorium,*)

* *Notą z dnia 2 czerwca 1978 r. Luksemburg poinformował o wycofaniu tego oświadczenia.)*

4. W przypadku doręczania zagranicznych dokumentów sądowych za pośrednictwem urzędnika pełniącego funkcje w Luksemburgu, w związku z artykułem 5 punkt a) i artykułem 10 punkty b) i c), muszą one być sporządzone w języku francuskim lub niemieckim bądź też musi być do nich dołączone tłumaczenie na jeden z tych języków.

5. Rząd Luksemburga oświadcza, że niezależnie od postanowień artykułu 15 ustęp 1 konwencji sędziowie orzekający w Luksemburgu mogą wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały warunki zawarte w ustępie 2 wymienionego artykułu.

6. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 konwencji Rząd Luksemburga oświadcza, że wnioski, o których mowa w ustępie 2 wymienionego artykułu, nie będą rozpatrywane, jeśli zostały złożone po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

NIDERLANDY

Oświadczenia:

1. The Public Prosecutor at the District Court of The Hague (Prokurator w Haskim Sądzie Okręgowym) jest wyznaczony jako organ centralny dla Niderlandów, zgodnie z artykułem 2 konwencji.

Biuro Prokuratora mieści się pod adresem:
Juliana van Stolberglaan 2—4,
The Hague.

2. Zgodnie z artykułem 18 ustęp 1 konwencji również prokurator w sądzie okręgowym innym niż Haski jest organem właściwym do przyjmowania wniosków i doręczenia dokumentów, zgodnie z artykułami 3 do 6 konwencji, na obszarze podlegającym jurysdykcji takiego sądu.

3. Prokurator w sądzie okręgowym, na którego obszarze jurysdykcji wymagane było doręczenie dokumentu, jest organem właściwym do sporządzenia potwierdzenia zgodnie z artykułem 6 konwencji.

4. Prokurator w sądzie okręgowym, na którego obszarze jurysdykcji wymagane jest doręczenie dokumentu, został wyznaczony dla Niderlandów jako organ wymieniony w artykule 9 ustęp 1 konwencji, właściwy do doręczania dokumentów przekazywanych za pośrednictwem konsulatów.

5. Niezależnie od postanowień artykułu 15 ustęp 1 konwencji niderlandzki sąd może wydać orzeczenie, nawet jeśli nie otrzymał potwierdzenia doręczenia, gdy zostały spełnione wszystkie następujące warunki:

(a) dokument został przekazany w jednej z form przewidzianych w niniejszej konwencji;

(b) od daty przekazania dokumentu upłynął okres uznany przez sędziego za dostateczny w danej sprawie, nie krótszy niż sześć miesięcy;

(c) nie otrzymano żadnego potwierdzenia doręczenia lub przekazania, mimo podjęcia przez właściwe organy odpowiednich starań o jego uzyskanie.

6. Wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania, zgodnie z artykułem 16, będzie rozpatrzony tylko wówczas, jeśli został złożony w ciągu roku od daty wydania orzeczenia.

Rozciągnięcie

Królestwo Niderlandów oświadczyło, iż dnia 28 maja 1986 r. konwencja została rozciągnięta na Arubę. Konwencja weszła w życie w stosunku do Aruby dnia 27 lipca 1986 r.

Organem właściwym wyznaczonym przez Arubę jest:

Head, Central Office for General Legal Affairs
L.G. Smith Boulevard 76
Oranjestad, Aruba

NIEMCY

Oświadczenia:

1. Wnioski o doręczenie powinny być adresowane do organu centralnego Landu, na którego obszarze wniosek ma być zrealizowany.

Organem centralnym, stosownie do artykułu 2 i artykułu 18 ustęp 3 konwencji, jest:

Badenia-Wirtembergia	Justizministerium Baden-Württemberg Schillerplatz 4 70173 Stuttgart tel.: +49 (711) 279-0 fax: +49 (711) 279-2264
Bawaria	Präsidentin des Oberlandesgerichts München Prielmayerstrasse 5 80097 München tel.: +49 (89) 5597-1 fax: +49 (89) 5597-3575
Berlin	Senatsverwaltung für Justiz von Berlin Salzburger Strasse 21—25 10825 Berlin tel.: +49 (30) 9013-0 fax: +49 (30) 9013-2000
Brandenburgia	Ministerium der Justiz und für Bundes- und Europaangelegenheiten des Landes Brandenburg Heinrich-Mann-Allee 107 14460 Postdam tel.: +49 (331) 866-0 fax: +49 (331) 866-3080/3081
Bremen	Der Präsident des Landgerichts Domsheide 16 28195 Bremen tel.: +49 (421) 361-4253 fax: +49 (421) 361-6713

Hamburg	Präsident des Amtsgerichts Hamburg Sievekingplatz 1 20335 Hamburg tel.: +49 (40) 42843-0 fax: +49 (40) 42843-4318/4319
Hesja	Hessisches Ministerium der Justiz und für Europaangelegenheiten Luisenstrasse 13 65185 Wiesbaden tel.: +49 (611) 32-0 fax: +49 (611) 32-2763
Dolna Saksonia	Niedersächsisches Ministerium der Justiz und für Europaangelegenheiten Am Waterlooplatz 1 30169 Hannover tel.: +49 (511) 120-0 fax: +49 (511) 120-5170/5181
Maklenburgia-Pomorze Zachodnie	Justizministerium des Landes Macklenburg-Vorpommern Demmlerplatz 14 19054 Schwerin tel.: +49 (385) 588-0 fax: +49 (385) 588-3453
Północna Westfalia	Präsident des Oberlandesgerichts Düsseldorf Cecilienallee 3 40474 Düsseldorf tel.: +49 (211) 4971-0 fax: +49 (211) 4971-548
Nadrenia-Palatynat	Ministerium der Justiz des Landes Rheinland-Pfalz Ernst-Ludwig-Strasse 3 55116 Mainz tel.: +49 (6131) 16-0 fax: +49 (6131) 16-4887
Saarland	Ministerium der Justiz des Saarlandes Zähringerstrasse 12 66119 Saarbrücken tel.: +49 (681) 501-00 fax: +49 (681) 501-5855
Saksonia	Sächsisches Staatsministerium der Justiz Hospitalstrasse 7 01097 Dresden tel.: +49 (351) 564-0 fax: +49 (351) 564-1599
Saksonia-Anhalt	Ministerium für Justiz des Landes Sachsen-Anhalt Wilhelm-Höpfner-Ring 6 39116 Magdeburg tel.: +49 (391) 567-01 fax: +49 (391) 567-4226
Schleswig-Holstein	Ministerium für Justiz, Bundes- und Europaangelegenheiten des Landes Schleswig-Holstein Lorentzendam 35 24103 Kiel tel.: +49 (431) 988-0 fax: +49 (431) 988-3870
Turyngia	Thüringer Ministerium für Justiz und Europaangelegenheiten Alfreg-Hess-Strasse 8 99094 Erfurt tel.: +49 (361) 37-95200 fax: +49 (361) 37-95155

Organy centralne są upoważnione do przyjmowania wniosków o doręczenie realizowanych bezpośrednio drogą pocztową; jeśli spełnione zostały warunki doręczenia, zgodnie z artykułem 5 ustęp 1 punkt a) konwencji. W takim przypadku właściwy organ centralny dostarczy dokument organom pocztowym zajmującym się doręczaniem. W pozostałych przypadkach Amtsgericht (sąd rejonowy), w którego okręgu mają być doręczone dokumenty, będzie organem właściwym do realizacji wniosków o doręczenie. Doręczenie będzie dokonane przez rejestrację sądu rejonowego.

Formalne doręczenie (artykuł 5 ustęp 1 konwencji) będzie możliwe tylko wtedy, gdy dokument, który ma zostać doręczony, jest sporządzony lub przetłumaczony na język niemiecki.

2. Organ centralny będzie sporządzać potwierdzenie (artykuł 9 ustęp 1 i 2 konwencji), jeśli sam zarządził, iż wniosek o doręczenie ma być zrealizowany drogą pocztową. W pozostałych przypadkach czynność ta będzie dokonywana przez rejestrację sądu rejonowego.

3. Organ centralny Landu, w którym dokumenty mają być doręczone, oraz organy właściwe na podstawie części 1 Aktu z dnia 18 grudnia 1958 r., uzupełniającej Konwencję o procedurze cywilnej podpisanej w Hadze dnia 1 marca 1954 r., do przyjmowania wniosków od konsulów innych państw, będą właściwe do przyjmowania wniosków o doręczenie, przekazywanych przez zagranicznych konsulów na obszarze Republiki Federalnej Niemiec (artykuł 9 ustęp 1 konwencji). Zgodnie z powyższym aktem, organem właściwym jest prezes Landgericht'u (sądu okręgowego), w którego okręgu mają być doręczone dokumenty. W jego zastępstwie organem właściwym będzie prezes sądu okręgowego, pod warunkiem że wniosek o doręczenie ma być zrealizowany na obszarze właściwości sądu rejonowego, który podlega jego nadzorowi administracyjnemu.

4. Zgodnie z artykułem 21 ustęp 2 punkt a) konwencji Rząd Republiki Federalnej Niemiec sprzeciwia się wykorzystywaniu form przekazywania określonych w artykułach 8 i 10. Doręczanie dokumentów za pośrednictwem przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych (artykuł 8 konwencji) jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy dokument ma być doręczony obywatelowi państwa, które wysyła dokument. Nie będą stosowane formy doręczenia przewidziane w artykule 10 konwencji.

Notą z dnia 19 listopada 1992 r. Republika Federalna Niemiec oświadczyła:

„1. Niezależnie od postanowień zawartych w artykule 15 ustęp 1 niemiecki sędzia może wydać orzeczenie, nawet jeśli nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania, o ile spełnione zostały wszystkie następujące warunki:

— dokument został przekazany w jednej z form przewidzianych w konwencji,

— od daty przekazania dokumentu upłynął okres uznany przez sędziego za dostateczny w danej sprawie, nie krótszy niż sześć miesięcy,

— nie otrzymano żadnego potwierdzenia, mimo podjęcia przez właściwe organy państwa wezwanego odpowiednich starań o jego uzyskanie.

2. Wniosek o przywrócenie terminu zgodnie z artykułem 16 nie będzie rozpatrywany, jeśli został złożony po upływie roku, po którym następuje wygaśnięcie terminu.”

NORWEGIA

Oświadczenia:

1. Zgodnie z artykułem 2 Ministerstwo Sprawiedliwości, Oslo/Departament, jest wyznaczone jako organ centralny.

2. Zgodnie z artykułem 6 The County or Town Court (sąd okręgowy lub sąd grodzki), w którego okręgu dokument został doręczony, jest wyznaczony do sporządzenia potwierdzenia według wzoru załączonego do konwencji.

3. Zgodnie z artykułem 9 ustęp 1 sąd okręgowy lub sąd grodzki, w którego okręgu mieszka lub na stałe przebywa osoba, której ma być doręczony dokument, jest wyznaczony jako organ przyjmujący dokumenty przekazywane za pośrednictwem konsulatów.

4. Rząd Norwegii sprzeciwia się stosowaniu na swoim terytorium takich form doręczania lub przekazywania dokumentów, o jakich mowa jest w artykułach 8 i 10 konwencji.

5. Norweskie sądy mogą wydać orzeczenie, jeśli spełnione są wszystkie warunki wymienione w artykule 15 ustęp 2.

6. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 wnioski o przywrócenie terminu, według artykułu 16, nie będą rozpatrywane, jeśli zostały złożone właściwym organom norweskim po upływie trzech lat od daty wydania orzeczenia.

PORTUGALIA

Oświadczenia:

Notą z dnia 30 września 1974 r. Ambasada Portugalii oświadczyła, co następuje:

„Departament Spraw Prawnych Ministerstwa Sprawiedliwości został wyznaczony jako organ centralny, zgodnie z artykułem 2 ustęp 1 Konwencji o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, z 1965 r.

Urzednicy Departamentu Sprawiedliwości: escrivães oraz oficiais de diligências zostali wyznaczeni jako osoby właściwe do sporządzenia potwierdzenia, zgodnie z artykułem 6 konwencji.

Zgodnie z artykułem 8 ustęp 2 konwencji Rząd Portugalii upoważnia przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych do doręczania dokumentów wyłącznie własnym obywatelom.

Rząd Portugalii oświadcza, że niezależnie od postanowien artykułu 15 ustęp 1 konwencji sędziowie orzekający w Portugalii mogą wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały warunki zawarte w ustępie 2 wymienionego artykułu.

Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 konwencji Rząd Portugalii oświadcza, iż wnioski, o których mowa w artykule 16 ustęp 2, nie będą rozpatrywane, jeśli zostaną złożone po upływie roku od daty wydania orzeczenia."

Rozciągnięcie

Notą z dnia 9 lutego 1999 r. Portugalia rozciągnęła Konwencję na Makao. Weszła ona w życie w stosunku do Makao dnia 12 kwietnia 1999 r.

SŁOWACJA

Dnia 15 marca 1993 r. Republika Słowacka oświadczyła, iż będzie stosować do siebie postanowienia konwencji, łącznie z zastrzeżeniami i oświadczeniami złożonymi przez Czechosłowację odnośnie do zastrzeżeń złożonych przez inne strony konwencji, z dniem 1 stycznia 1993 r., będącym jednocześnie datą podziału Czechosłowacji.

Oświadczenia: patrz Republika Czeska

Zgodnie z artykułami 2, 6 i 9 konwencji Republika Słowacka wyznaczyła następujący organ centralny:

Ministerstvo Spravedlivosti Slovenskej Republiky
Zupné námestie 13
813 11 BRATISLAVA
Slovak Republic
fax: (00427) 5316035

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI

Oświadczenia:

1. Zgodnie z artykułem 2 The United States Department of State (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Stanów Zjednoczonych) jest wyznaczone jako organ centralny do przyjmowania wniosków o doręczenie od innych umawiających się państw i postępowania zgodnie z artykułami 3 do 6*.

* *Zmiana w wyznaczeniu organu centralnego. Patrz niżej.*

2. Zgodnie z artykułem 6, poza Ministerstwem Spraw Zagranicznych Stanów Zjednoczonych, do sporządzania potwierdzeń według wzoru załączonego do konwencji wyznaczone są The United States Department of Justice (Ministerstwo Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych) oraz The United States Marshal lub Deputy Marshal w okręgu, w którym dokonuje się doręczenia.

3. Zgodnie z artykułem 15 ustęp 2 oświadcza się, iż niezależnie od postanowień artykułu 15 ustęp 1 sędzia może wydać orzeczenie nawet wtedy, gdy nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania, jeśli spełnione są wszystkie warunki wyszczególnione w artykule 15 ustęp 2 punkty a), b) i c).

4. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 oświadcza się, iż wniosek w myśl artykułu 16 nie będzie rozpatrzony, jeśli złożony został:

- (a) po upływie okresu, w jakim taki sam wniosek może być złożony zgodnie z regulaminem sądu, w którym orzeczenie zostało wydane, lub
- (b) po upływie roku od daty wydania orzeczenia, bez względu na to, który z nich upływa później.

5. Zgodnie z artykułem 29 oświadcza się, iż konwencja zostanie rozciągnięta na wszystkie stany Stanów Zjednoczonych, okręg Kolumbii, Guam, Puerto Rico oraz Wyspy Dziewicze.

Notą z dnia 22 kwietnia 1970 r. Ambasada Stanów Zjednoczonych Ameryki poinformowała Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, co następuje:

„Zgodnie z artykułem 2 konwencji każdy stan został zobowiązany do wyznaczenia organu centralnego do przyjmowania wniosków o doręczenie dokumentów pochodzących z innych państw. Mimo iż organ centralny ma być zawsze dostępny, to korzystanie z jego pośrednictwa nie jest obowiązkowe. Postanowienia artykułów 8 do 11 zapewniają formy doręczenia z pominięciem organu centralnego, w tym doręczenie za pośrednictwem urzędników dyplomatycznych lub konsularnych. Postanowienia te mają charakter fakultatywny, niemniej, ponieważ przepisy zabraniają urzędnikom konsularnym Stanów Zjednoczonych doręczania dokumentów sądowych bądź wyznaczania do tego innych osób, Stany Zjednoczone nie będą stosować tych postanowień konwencji. Spodziewane jest, iż sądy w Stanach Zjednoczonych zostaną powiadomione przez Ministerstwo Sprawiedliwości o możliwości przesyłania wniosków o doręczenie dokumentów sądowych bezpośrednio do organu centralnego odpowiedniego państwa.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Dekretem 11471 wydanym dnia 28 maja 1969 r., zostało wyznaczone jako organ centralny. Jako taki będzie ono przyjmować wnioski o doręczenie dokumentów sądowych od sądów państw-stron konwencji i kierować je do Ministerstwa Sprawiedliwości w celu doręczenia przez właściwego urzędnika (The United States Marshal). Po zakończeniu procesu dokumenty zostaną zwrócone Ministerstwu Spraw Zagranicznych i przesłane do odpowiedniej placówki za granicą, aby ta wysłała je pocztą do sądu.

The United States Marshals za dokonywanie doręczeń zgodnie z konwencją będą pobierać standardową opłatę w wysokości 15\$. Dlatego do każdego wniosku o doręczenie powinien być dołączony międzynarodowy przekaz pieniężny na sumę 15\$, wystawiony na «Treasurer of the United States»”.

The United States Marshals mogą dotrzeć jedynie do osób, które są fizycznie obecne w granicach ich jurysdykcji. Dlatego nie będzie możliwe dokonanie przez nich doręczenia obywatelom Stanów Zjednoczonych lub osobom zamieszkałym w Stanach Zjednoczonych, które czasowo znajdują się poza granicami państwa, czy to z powodu służby w Siłach Zbrojnych Stanów Zjednoczonych, czy też podjęcia pracy dla Rządu Stanów Zjednoczonych bądź w innym charakterze."

Notą z dnia 21 listopada 1973 r. przyjętą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów 23 listopada 1973 r. Ambasada Stanów Zjednoczonych Ameryki oświadczyła:

" Z dniem 31 grudnia 1973 r. Ministerstwo Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych zostało wyznaczona jako organ centralny, zgodnie z Konwencją o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych. Jako taki będzie ono przyjmować wnioski o doręczenie dokumentów sądowych od sądów państw-stron konwencji. Po zakończeniu procesu dokumenty zostaną zwrócone przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Z dniem 31 grudnia wysyłanie takich dokumentów do Ministerstwa Spraw Zagranicznych nie będzie konieczne. Z wyjątkiem tej proceduralnej zmiany Nota Ambasady Stanów Zjednoczonych z dnia 22 kwietnia 1970 r. pozostaje w mocy.*

Dokumenty przesyłane do Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z konwencją, powinny być zaadresowane do: The Office of International Judicial Assistance, Department of Justice, Washington, D.C. 20530 (Biuro Międzynarodowej Pomocy Sądowej, Ministerstwo Sprawiedliwości."

Notą z dnia 28 czerwca 1978 r. przyjętą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów dnia 29 czerwca 1978 r. Ambasada Stanów Zjednoczonych Ameryki poinformowała, co następuje:

"Z dniem 28 czerwca 1978 r. Stany Zjednoczone nie będą pobierać opłaty za doręczanie dokumentów sądowych przyjmowanych od każdego państwa-strony konwencji, które nie nakłada opłaty za doręczanie dokumentów przesyłanych ze Stanów Zjednoczonych w celu doręczenia zgodnie z konwencją."

Rozciągnięcie

Dnia 31 marca 1994 r. Rząd Stanów Zjednoczonych oświadczył, iż konwencja zostanie rozciągnięta również na Wspólnotę Północnych Marianów (wejście w życie dnia 30 maja 1994 r.).

Organy na bieżąco wyznaczone przez Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki do wykonywania ustalonych funkcji, zgodnie z konwencją, będą także organami wyznaczonymi do pełnienia tych funkcji dla Wspólnoty Północnych Marianów.

SZWAJCARIA

Zastrzeżenia i oświadczenia:

Do artykułu 1:

1. W związku z artykułem 1 Szwajcaria uznaje, iż konwencję stosuje się wyłącznie do umawiających się państw. W szczególności uznaje, że dokumenty kierowane do osoby zamieszkałej za granicą nie mogą być doręczane osobie prawnej nie upoważnionej do ich przyjmowania w państwie, w którym zostały one sporządzone zgodnie z postanowieniami artykułu 1 i artykułu 15 ustęp 1 konwencji.

Do artykułów 2 i 18:

2. Zgodnie z artykułem 21 ustęp 1 punkt a) Szwajcaria wyznacza organy wymienione w aneksie jako organy centralne dla kantonów w rozumieniu artykułów 2 i 18 konwencji. Wnioski o doręczenie mogą być również kierowane do Département Fédéral de Justice et Police (Ministerstwo Sprawiedliwości i Policji) w Bernie, które następnie przekaze je odpowiedniemu organowi centralnemu.

Do artykułu 5 ustęp 3:

3. Szwajcaria oświadcza, że w przypadku, gdy adresat dobrowolnie nie przyjmie dokumentu, nie może on zostać mu doręczony drogą urzędową zgodnie z artykułem 5 ustęp 1, jeżeli nie jest on sporządzony w języku podmiotu, do którego jest adresowany, tzn. w języku niemieckim, francuskim lub włoskim, bądź nie jest do niego dołączone tłumaczenie na jeden z tych języków w zależności od części Szwajcarii, w której dokument ma być doręczony (patrz aneks).

Do artykułu 6:

4. Zgodnie z artykułem 21 ustęp 1 punkt b) Szwajcaria wyznacza właściwy sąd kantonu lub organ centralny kantonu jako organ odpowiedzialny za sporządzanie potwierdzeń, o których mowa w artykule 6.

Do artykułów 8 i 10:

5. Zgodnie z artykułem 21 ustęp 2 punkt a) Szwajcaria oświadcza, iż sprzeciwia się stosowaniu na swoim terytorium form przekazu przewidzianych w artykułach 8 i 10.

Do artykułu 9:

6. Zgodnie z artykułem 21 ustęp 1 punkt c) Szwajcaria wyznacza organy centralne kantonów jako organy właściwe do przyjmowania dokumentów przekazywanych drogą konsularną, stosownie do artykułu 9 konwencji.

Organy centralne dla kantonów — aneks

KANTONY	JĘZYKI URZĘDOWE (n — niemiecki) (f — francuski) (w — włoski)	ADRESY	NUMERY TELEFONÓW
Appenzell Ausserrhoden	n	Kantonsgericht Appenzell A. Rh., 9043 Trogen	071/94 24 61
Appenzell Innerrhoden	n	Kantonsgericht Appenzell I. Rh., 9050 Appenzell	071/87 95 51
Aargau	n	Obergericht des Kantons Aargau, 5000 Aargau	064/21 19 40
Basel-Landschaft	n	Obergericht des Kantons Basel - Landschaft, 4410 Liestal	061/925 51 11
Basel-Stadt	n	Appelationsgericht Basel-Stadt, 4054 Basel	061/267 81 81
Bern	n/f	Justizdirektion des Kantons Bern, 3011 Bern	031/633 76 76
Fribourg	f/n	Tribunal cantonal, 1700 Fribourg	037/25 39 10
Genève	f	Parquet du Procureur général, 1211 Genève 3	022/319 21 11
Glarus	n	Obergericht des Kantons Glarus, 8750 Glarus	058/61 15 32
Graubünden	n	Justiz-, Polizei- und Sanitätsdepartement Graubünden, 7001 Chur	081/21 21 21
Jura	f	Département de la Justice, 2800 Delémont	066/21 51 11
Luzern	n	Obergericht des Kantons Luzern, 6002 Luzern	041/24 51 11
Neuchâtel	f	Département de Justice, 2001 Neuchâtel	038/22 31 11
Nidwalden	n	Kantonsgericht Nidwalden, 6370 Stans	041/63 79 50
Obwalden	n	Kantonsgericht des Kantons Obwalden, 6060 Sarnen	041/66 92 22
St. Gallen	n	Kantonsgericht St. Gallen, 9001 St. Gallen	071/21 31 11
Schaffhausen	n	Obergericht des Kantons Schaffhausen, 8201 Schaffhausen	053/82 74 22
Schwyz	n	Kantonsgericht Schwyz, 6430 Schwyz	043/24 11 24
Solothurn	n	Obergericht des Kantons Solothurn, 4500 Solothurn	065/21 73 11
Tessin	w	Tribunale di appello, 6901 Lugano	091/21 51 11
Thurgau	n	Obergericht des Kantons Thurgau 8500 Frauenfeld	054/22 31 21
Uri	n	Gerichtskanzlei Uri, 6460 Altdorf	044/4 22 44
Valais	f/n	Tribunal cantonal, 1950 Sion	027/22 93 93
Vaud	f	Tribunal cantonal, 1014 Luasanne	021/313 15 11
Zug	n	Obergericht des Kantons Zug, Rechtshilfe, 6300 Zug	042/25 33 11
Zürich	n	Obergericht des Kantons Zürich, Rechtshilfe, 8023 Zürich	01/257 91 91

SZWECJA

Oświadczenia:

- (a) Ministerstwo Spraw Zagranicznych (adres: Utrkesdepartementet, Juridiska byran, Box 16121, S-10323 Stockholm 16, Sweden) zostało wyznaczone jako organ centralny.
- (b) Organ centralny (Ministerstwo Spraw Zagranicznych) został wyznaczony do przyjmowania dokumentów przekazywanych drogą konsularną, zgodnie z artykułem 9.
- (c) Organy szwedzkie nie są zobowiązane do uczestniczenia w procesie doręczania dokumentów przekazywanych z wykorzystaniem form określonych w artykule 10 punkty b) i c).

Na podstawie artykułu 5 ustęp 3 konwencji organ centralny wymaga, aby każdy dokument doręczany zgodnie z ustępem 1 wymienionego artykułu był sporządzony lub przetłumaczony na język szwedzki.

TURCJA

Oświadczenie:

1. Zgodnie z artykułem 2 ustęp 1 konwencji la Direction Générale des Affaires Civiles au Ministère de la Justice — Główny Departament Spraw Cywilnych Ministerstwa Sprawiedliwości (Adalet Bakanligi Hukuk Isleri Genel Müdürlüğü, Ankara) jest wyznaczony jako organ centralny.

2. Główny Departament Spraw Cywilnych Ministerstwa Sprawiedliwości jest także organem właściwym do sporządzania potwierdzeń przewidzianych w artykule 6 konwencji.

3. Główny Departament Spraw Cywilnych Ministerstwa Sprawiedliwości jest także wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania dokumentów przekazywanych w trybie przewidzianym w artykule 9 ustęp 1 konwencji.

4. Rząd Republiki Turcji uznaje doręczanie dokumentów poprzez przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych swoim obywatelom, zgodnie z artykułem 8 konwencji.

5. Rząd Republiki Turcji oświadcza, iż jest przeciwny stosowaniu form doręczenia wymienionych w artykule 10 konwencji.

6. Rząd Republiki Turcji oświadcza, iż niezależnie od postanowień artykułu 15 ustęp 1 tureccy sędziowie (sędziowie orzekający w Turcji) mogą wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały warunki zawarte w ustępie 2 wymienionego artykułu.

7. Zgodnie z artykułem 16 ustęp 3 Rząd Republiki Turcji oświadcza, iż wnioski, o których mowa w artykule 16 ustęp 2, nie będą rozpatrywane, jeśli zostaną złożone po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

WENEZUELA

Oświadczenia:

1. W związku z artykułem 5 ustęp 3:

Republika Wenezueli oświadcza, iż noty i dokumenty oraz inne załączniki do not będą przyjęte tylko wówczas, gdy w całości zostały przetłumaczone na język hiszpański.

2. W związku z artykułem 8:

Republika Wenezueli oświadcza, iż sprzeciwia się wykorzystywaniu na swoim terytorium możliwości przewidzianej w ustępie 1 tego artykułu wobec osób nie będących obywatelami państwa pochodzenia dokumentu.

3. W związku z artykułem 10 punkt a):

Republika Wenezueli nie zgadza się na przekazywanie dokumentów drogą pocztową.

4. W związku z artykułem 15 ustęp 2 punkty a), b) i c):

Republika Wenezueli oświadcza, iż wenezuelscy sędziowie będą upoważnieni do wydawania orzeczeń nawet wówczas, gdy nie otrzymają oni potwierdzenia zawiadomienia, doręczenia lub przekazania dokumentu, jeśli zostaną spełnione warunki zawarte w ustępie 2 w punktach a), b) i c) tego artykułu.

5. W związku z artykułem 16:

Republika Wenezueli oświadcza, iż wnioski przewidziane w ustępie 3 tego artykułu nie będą rozpatrywane, jeśli zostaną złożone po upływie okresu zdefiniowanego przez wenezuelskie prawo.

Zgodnie z artykułem 2 konwencji Wenezuela wyznaczyła jako organ centralny: The Ministry of Foreign Affairs.

WŁOCHY

Oświadczenia:

(a) Zgodnie z artykułami 2 i 18 „l'Ufficio unico degli ufficiali giudiziari presso la corte d'appello di Roma” (Urząd Sądu Apelacyjnego w Rzymie) jest wyznaczony jako organ centralny do realizacji zadań przewidzianych w artykule 5;

(b) „gli uffici unici degli ufficiali giudiziari costituiti presso le corti di appello e i tribunali e gli ufficiali giudiziari addetti alle preture” (urzędy sądów apelacyjnych, inne sądy oraz pomocnicy wyznaczeni do sądów pierwszej instancji) są organami właściwymi do sporządzania potwierdzeń, zgodnie z artykułem 6;

(c) „gli uffici unici degli ufficiali giudiziari presso le corti di appello e i tribunali e gli ufficiali giudiziari addetti alle preture” (urzędy sądów apelacyjnych, inne sądy oraz pomocnicy wyznaczeni do sądów pierwszej instancji) są organami właściwymi do przyjmowania dokumentów przekazywanych

przez urzędy konsularne lub dyplomatyczne, zgodnie z artykułem 9;

- (d) Koszty postępowania wiążące się z każdym wnioskiem o doręczenie, zgodnie z artykułem 5 ustęp 1 punkty a) i b), wymagającym zatrudnienia pomocnika, muszą być pokrywane z góry w wysokości 6 000 lirów, z uwzględnieniem możliwości zmiany ich wysokości w czasie zwrotu doręczanego dokumentu.

Niemniej jednak, koszty związane z doręczaniem dokumentem, zgodnie z artykułem 12 ustęp 2 konwencji, mogą być pokryte po zwróceniu dokumentu w wysokości ściśle ustalonej przez pomocnika. Państwo Włoskie nie będzie wymagać pokrycia z góry lub zwrotu kosztów doręczenia dokumentów żądanych przez umawiające się państwa, jeśli ze swojej strony państwa te nie będą wymagały wcześniejszego pokrycia lub zwrotu kosztów związanych z doręczaniem dokumentów pochodzących z Włoch.

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ

Oświadczenia:

- (a) Zgodnie z postanowieniami artykułów 2 i 18 konwencji, Her Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs (Minister Spraw Zagranicznych) jest wyznaczony jako organ centralny; oraz The Senior Master of the Supreme Court, Royal Courts of Justice, Strand, London W.C.2, the Crown Agent for Scotland, Lord Advocate's Department, Crown Office, 9 Parliament Square, Edinburgh 1 i the Registrar of the Supreme Court*, Royal Courts of Justice, Belfast 1, są wyznaczeni jako organy pomocnicze, odpowiednio dla Anglii, Walii, Szkocji i Irlandii Północnej.

** Notą z dnia 10 czerwca 1980 r. Rząd Brytyjski poinformował, iż na miejsce The Registrar of the Supreme Court of Northern Ireland wyznaczonego w 1967 r. jako organ pomocniczy dla Irlandii Północnej zgodnie z artykułem 18 konwencji wyznaczony jest The Master (Queen's Bench and Appeals) jako wymieniony organ pomocniczy. Adres: The Master (Queen's Bench and Appeals), Royal Courts of Justice, Belfast 1.*

(b) Organami właściwymi, stosownie do artykułu 6 konwencji, do sporządzenia potwierdzenia doręczenia są organy wyznaczone zgodnie z artykułami 2 i 18.

(c) Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 konwencji Zjednoczone Królestwo wyznacza jako odbiorców dokumentów przekazywanych drogą konsularną te same organy, które wyznaczone zostały w myśl artykułów 2 i 18.

(d) W związku z postanowieniami artykułu 10 punkty b) i c) konwencji dokumenty doręczane drogą urzędową zostaną przyjęte w Zjednoczonym Królestwie wyłącznie przez organy centralne lub pomocnicze i tylko wówczas, gdy doręczane będą przez urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.

(e) Zjednoczone Królestwo oświadcza, iż akceptuje postanowienia artykułu 15 ustęp 2 konwencji.

(f) Zgodnie z postanowieniami artykułu 16 ustęp 3 konwencji Zjednoczone Królestwo oświadcza, wyłącznie w odniesieniu do Szkocji, że wniosek o uchylenie orzeczenia z powodu, iż pozwany nie dowiedział się o postępowaniu sądowym w czasie umożliwiający mu udział w rozprawie, nie będzie rozpatrywany, jeśli złożony został później niż rok po wydaniu orzeczenia.

Organy wyznaczone przez Zjednoczone Królestwo będą wymagały, aby wszystkie dokumenty kierowane do nich w celu doręczenia, zgodnie z postanowieniami konwencji, były sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz stosownie do artykułu 5 ustęp 3 konwencji, aby zostały sporządzone lub przetłumaczone na język angielski.

We właściwym czasie do Rządu Królestwa Niderlandów skierowana zostanie nota zawierająca oświadczenie, zgodnie z artykułem 29 ustęp 2 i 3, odnośnie do rozciągnięcia konwencji na terytoria, za których stosunki międzynarodowe odpowiedzialne jest Zjednoczone Królestwo.

Rozciągnięcie

Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej poinformował o rozciągnięciu stosowania konwencji na następujące terytoria:

Hong Kong 1)
* Antigua 2)
Bermudy 2)
**Honduras Brytyjski 2)
**Protectorat Brytyjskich Wysp Salomona 2)
Brytyjskie Wyspy Dziewicze 2)
Kajmany 2)
**Centralne i Południowe Sporady Środkowopolinezyjskie 2)
Falklandy i Terytoria zależne 2)
**Fidżi 2)
Gibraltar 2)
**Wyspy Gilberta i Lagunowe 2)
Guernsey 2)
Wyspa Man 2)

20 maja 1970 r.
(w stosunku do tych terytoriów
konwencja weszła w życie
dnia 19 lipca 1970 r.)

Jersey 2) Montserrat 2) Pitcairn 2) St. Helena i Terytoria zależne 2) **St. Lucia 2) **St. Vincent 2) *Seszele 2) Wyspy Turks i Caicos 2)	
Anguilla 3)	3 sierpnia 1982 r. (wejście w życie dnia 2 października 1982 r.)
**St. Christopher i Nevis 4)	2 marca 1983 r. (wejście w życie dnia 1 maja 1983 r.)

* Państwa te uzyskały niepodległość i przystąpiły do konwencji.

** Państwa te uzyskały niepodległość. Nie złożono oświadczeń o utrzymaniu obowiązywania konwencji.

Daty uzyskania niepodległości: Honduras Brytyjski pod nazwą Belize (21 wrzesień 1981 r.); Brytyjskie Wyspy Salomona pod nazwą Wyspy Salomona (7 lipiec 1978 r.); Centralne i Południowe Sporady Środkowopolezyjskie pod nazwą Kiribati (12 lipiec 1979 r.); Fidżi (10 październik 1970 r.); Wyspy Gilberta i Lagunowe odpowiednio pod nazwą Kiribati (12 lipiec 1979 r.) i Tuvalu (1 październik 1978 r.); Saint Lucia (22 luty 1979 r.); Saint Vincent pod nazwą Saint Vincent i Grenadyny (27 październik 1979 r.); St. Christopher i Nevis pod nazwą St. Kitts i Nevis (19 wrzesień 1983 r.).

Oświadczenia 1):

(a) Zgodnie z artykułem 18 konwencji The Colonial Secretary of Hong Kong* jest wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania wniosków o doręczenie, zgodnie z artykułem 2 konwencji.

***"The Colonial Secretary of Hong Kong" został ponownie wyznaczony jako "The Chief Secretary of Hong Kong" (maj 1984 r.).*

(b) Organem właściwym, zgodnie z artykułem 6 konwencji, do sporządzenia potwierdzenia doręczenia jest The Registrar of the Supreme Court of Hong Kong (Sekretarz Sądu Najwyższego Hong Kongu).

(c) Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 konwencji The Registrar of the Supreme Court of Hong Kong jest wyznaczony jako odbiorca dokumentów przesyłanych za pośrednictwem konsulatów.

(d) W związku z postanowieniami artykułu 10 punkty b) i c) konwencji dokumenty przesyłane w celu doręczenia drogą urzędową będą przyjęte w Hong Kongu wyłącznie przez organy centralne lub pomocnicze i tylko wówczas, gdy doręczane będą przez urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.

(e) Przyjęcie przez Zjednoczone Królestwo postanowień artykułu 15 ustęp 2 konwencji będzie oznaczało stosowanie ich do Hong Kongu.

Wskazane powyżej organy będą wymagać, aby wszystkie dokumenty kierowane do nich w celu doręczenia, zgodnie z postanowieniami konwencji, były

sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz, stosownie do artykułu 5 ustęp 3 konwencji, aby dokumenty te zostały sporządzone lub przetłumaczone na język angielski.

Dnia 1 lipca 1997 r. Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej przekazał Hong Kong Chińskiej Republice Ludowej.

Oświadczenia 2):

(a) Zgodnie z artykułem 18 konwencji organ wskazany w aneksie obok nazwy każdego z terytoriów (kilkakrotnie, nazywany dalej „organem wyznaczonym”), jest wyznaczony jako organ właściwy dla tego terytorium, do przyjmowania wniosków o doręczenie, zgodnie z artykułem 2 konwencji.

(b) Organem właściwym w granicach każdego terytorium, zgodnie z artykułem 6 konwencji, do sporządzenia potwierdzenia doręczenia jest organ wyznaczony.

(c) Zgodnie z artykułem 9 konwencji organ wyznaczony będzie przyjmował dokumenty przesyłane za pośrednictwem konsulatów.

(d) W związku z postanowieniami artykułu 10 punkty b) i c) konwencji dokumenty przesyłane w celu doręczenia drogą urzędową będą przyjęte na terytoriach wymienionych w aneksie przez organy wyznaczone, a doręczane będą wyłącznie przez urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.

(e) Przyjęcie przez Zjednoczone Królestwo postanowień artykułu 15 ustęp 2 konwencji będzie oznaczać stosowanie ich do terytoriów wymienionych w aneksie.

Organy wskazane w aneksie będą wymagać, aby wszystkie dokumenty kierowane do nich w celu doręczenia, zgodnie z postanowieniami konwencji, były sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz stosownie do artykułu 5 konwencji aby zostały one sporządzone w języku angielskim lub przetłumaczone na ten język.

Aneks

Antigua	—
Bermudy	The Registrar of the Supreme Court, Bermuda
Honduras Brytyjski	The Supreme Court Registry, British Honduras
Brytyjskie Wyspy Salomona	The Registrar of the High Court, Honiara, British Solomon Islands Protektorate
Brytyjskie Wyspy Dziewicze	The Registrar of the Supreme Court, British Virgin Islands
Kajmany	The Clerk of the Courts, Grand Cayman, Cayman Islands
Centralne i Południowe Sporady Środkowopolinezyjskie	The Registrar of the High Court, Honiara, British Solomon Islands Protectorate
Falklandy i Terytoria zależne	The Registrar of the Supreme Court, Stanley, Falkland Islands
Fidżi	The Registrar of the Supreme Court, Fiji
Gibraltar	The Registrar of the Supreme Court, Gibraltar*
Wyspy Gilberta i Lagunowe	The Registrar of the High Court, Colony
Guernsey	The Bailiff, Bailiff's Office, Royal Court House, Guernsey, Channel Islands
Wyspa Man	The First Deemster and Clerk of the Rolls, Rolls Office, Douglas, Isle of Man
Jersey	The Attorney General, Jersey, Channel Islands
Montserrat	The Registrar of the High Court, Montserrat
Pitcairn	The Governor and Commander-in-Chief, Pitcairn
St. Helena i Terytoria zależne	The Supreme Court, St. Helena
St. Lucia	The Registrar of the High Court of Justice, St. Lucia
St. Vincent	The Registrar of the Supreme Court, St. Vincent
Seszele	—
Wyspy Turks i Caicos	The Registrar of the Supreme Court Turks and Caicos Islands

* Notą z dnia 26 sierpnia 1997 r. Ambasada Hiszpanii w Hadze poinformowała depozytariusza o treści następującego oświadczenia:

„Hiszpania nie uznaje Sądu Najwyższego Gibraltar jako organu wyznaczonego dla celów konwencji i w konsekwencji wszelkie dokumenty wydawane przez ten organ będą uważane za nieważne”.

Notą z dnia 28 października 1997 r. Ambasada Brytyjska w Hadze poinformowała Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, będące depozytariuszem Konwencji o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzonej w Hadze dnia 15 listopada 1965 r. (zwanej dalej konwencją), o oświadczeniu złożonym przez Hiszpanię, w którym to Hiszpania nie uznaje The Supreme Court of Gibraltar (Sądu Najwyższego Gibraltar) jako organu wyznaczonego dla celów konwencji.

Zgodnie z artykułem 18 konwencji umawiające się państwo może wyznaczyć „inne organy, pomocnicze względem organu centralnego i określić zakres ich właściwości”. The Registrar of the Supreme Court of Gibraltar został wyznaczony w 1970 r. przez Zjednoczone Królestwo jako taki organ dla Gibraltar.

Królestwo Hiszpanii ratyfikowało konwencję w 1987 r. i nie złożyło wówczas zastrzeżenia do mającego wcześniej miejsce wyznaczenia przez Zjednoczone Królestwo The Supreme Court of Gibraltar. W tych okolicznościach Zjednoczone Królestwo spodziewa się, iż Hiszpania nie może obecnie skutecznie sprzeciwić się te-

mu wyznaczeniu. A zatem The Supreme Court of Gibraltar pozostaje organem wyznaczonym przez Zjednoczone Królestwo dla Gibraltar do realizacji celów konwencji.

Oświadczenia 3):

- (a) Zgodnie z artykułem 18 konwencji The Registrar of the Supreme Court of Anguilla (zwany dalej organem wyznaczonym) jest wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania wniosków o doręczenie, zgodnie z artykułem 2 konwencji.
- (b) Organem właściwym według artykułu 6 konwencji do sporządzenia potwierdzenia doręczenia jest organ wyznaczony.
- (c) Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 konwencji, organ wyznaczony będzie przyjmował dokumenty przesyłane drogą konsularną.
- (d) W związku z postanowieniami artykułu 10 punkty b) i c) konwencji dokumenty przesyłane w celu doręczenia drogą urzędową zostaną przyjęte przez organ wyznaczony, a doręczane będą wyłącznie przez urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.
- (e) Przyjęcie przez Zjednoczone Królestwo postanowień artykułu 15 ustęp 2 konwencji będzie oznaczać stosowanie ich do Anguilli.

Organ wyznaczony będzie wymagał, aby wszystkie dokumenty kierowane do niego w celu doręczenia zgodnie z postanowieniami konwencji były sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz stosownie do artykułu 5 ustęp 3 konwencji, aby zostały one sporządzone w języku angielskim lub przetłumaczone na ten język.

Oświadczenia 4):

- (a) Zgodnie z artykułem 18 konwencji The Registrar of the West Indies Associated State Supreme Court, Saint Christopher and Nevis (zwany dalej organem wyznaczonym) jest wyznaczony jako organ właściwy do przyjmowania wniosków o doręczenie, zgodnie z artykułem 2 konwencji.
- (b) Organem właściwym w myśl artykułu 6 konwencji do sporządzenia potwierdzenia doręczenia jest organ wyznaczony.
- (c) Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 konwencji organ wyznaczony będzie przyjmował dokumenty przesyłane drogą konsularną.
- (d) W związku z postanowieniami artykułu 10 punkty b) i c) konwencji dokumenty przesyłane w celu doręczenia drogą urzędową zostaną przyjęte przez organ wyznaczony, a doręczane będą wyłącznie przez urzędników sądowych, konsularnych lub dyplomatycznych innych umawiających się państw.
- (e) Przyjęcie przez Zjednoczone Królestwo postanowień artykułu 15 ustęp 2 konwencji będzie oznaczać stosowanie ich do Saint Christopher i Nevis.

Organ wyznaczony będzie wymagał, aby wszystkie dokumenty kierowane do niego w celu doręczenia zgodnie z postanowieniami konwencji były sporządzone w dwóch egzemplarzach oraz, stosownie do artykułu 5 ustęp 3 konwencji, aby zostały one sporządzone w języku angielskim lub przetłumaczone na ten język.

Państwa nie będące członkami Haskiej Konferencji Międzynarodowego Prawa Prywatnego

ANTIGUA I BARBUDA

Notą z dnia 1 maja 1985 r. Rząd Antiguy i Barbudy poinformował Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów, iż uznaje się za związany postanowieniami konwencji, zgodnie z oświadczeniem złożonym przez Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w odniesieniu do Antiguy dnia 20 maja 1970 r. (patrz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej: rozciągnięcie).

Organami właściwymi, wyznaczonymi przez rząd Antiguy i Barbudy są:

- 1) The Governor General (Gubernator), Antigua i Barbuda
- 2) The Registrar of the High Court of Antigua and Barbuda, St. John's Antigua.

BARBADOS

Oświadczenie:

Rząd Barbadosu wyznaczył The Registrar of the Supreme Court of Barbados (Sekretarza Sądu Najwyższego Barbadosu) jako organ centralny dla realizacji zadań określonych w artykułach 2 i 18, zgodnie z postanowieniami artykułu 21 konwencji.

BIAŁORUŚ

Oświadczenie:

Zgodnie z artykułem 2 konwencji Republika Białoruś wyznaczyła jako organ centralny: „Ministry of Justice of the Republic of Belarus ul. Kollektornaya 10 220084 Minsk”.

BOTSWANA

Oświadczenia:

Notą z dnia 16 stycznia 1974 r. The Office of the President of the Republic of Botswana (Biuro Prezydenta Republiki Botswany) oświadczyło, co następuje:

„1. Stosownie do artykułu 2 ustęp 1 konwencji The Minister of State in the Office of the President of the Republic of Botswana (Minister w Biurze Prezydenta Republiki Botswany) został wyznaczony jako organ centralny do przyjmowania wniosków o doręczenie od innych umawiających się państw.

2. The Registrar of the High Court of Botswana (Sekretarz Sądu Najwyższego Botswany) jest wyznaczony jako organ właściwy do sporządzenia potwierdzenia według wzoru załączonego do konwencji, stosownie do artykułu 6 ustęp 1.

3. Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 konwencji, The Minister of State in the Office of the President jest wyznaczony jako odbiorca dokumentów przesyłanych za pośrednictwem konsulatów.

4. Oświadcza się, iż Rząd Botswany sprzeciwia się formom doręczania wymienionym w artykule 10 punkty b) i c).

5. Oświadcza się, iż sędzia Sądu Najwyższego Botswany może wydać orzeczenie, jeśli spełnione zostały wszystkie warunki wyszczególnione w artykule 15 ustęp 2.

Wskazane powyżej organy będą wymagać, aby wszystkie dokumenty kierowane do nich w celu doręczenia, zgodnie z postanowieniami konwencji, były sporządzone w trzech egzemplarzach oraz aby zostały one sporządzone w języku angielskim lub przetłumaczone na ten język, stosownie do artykułu 5 ustęp 3.”

Notą z dnia 8 października 1974 r. The Office of the President of the Republic of Botswana (Biuro Prezydenta Republiki Botswany) oświadczyło, iż organy wyznaczone przez Botswanę w ramach postanowień konwencji wymagają odtań, aby wszystkie dokumenty kierowane do nich w celu doręczenia były sporządzone w dwóch egzemplarzach.

MALAWI

Zgodnie z artykułem 21 konwencji Rząd Malawi wyznaczył The Registrar of the High Court of Malawi (P.O. Box 30244, Chichiri, Blantyre 3, Malawi) jako organ centralny, o którym mowa w artykułach 2 i 18.

PAKISTAN

Oświadczenia:

Organami wyznaczonymi przez Rząd Pakistanu są:

organ centralny przyjmujący wnioski o doręczenie pochodzące od innych umawiających się państw: "The Solicitor, Ministry of Law and Justice to the Government of Pakistan in Islamabad";

pozostałe organy: "Registrars of Lahore High Court Lahore, Peshawar High Court Peshawar, Baluchistan High Court Quett, The High Court of Sind, Karachi", każdy w granicach swojej właściwości miejscowej.

Notą z dnia 1 lutego 1990 r. Rząd Pakistanu złożył następujące oświadczenia:

„Jeśli potwierdzenie przewidziane w artykule 6 konwencji nie zostało sporządzone przez organ sądowy, zostanie sporządzone lub kontrasygnowane przez Registrars of the High Courts (Sekretarzy Sądów Najwyższych).

W związku z artykułem 8 konwencji oświadcza się, iż Rząd Pakistanu przeciwny jest doręczaniu dokumentów sądowych osobom zamieszkałym w Pakistanie, nie będącym obywatelami państwa wnioskującego, bezpośrednio przez przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych państwa wnioskującego. Jednakże nie sprzeciwia się doręczaniu dokumentów osobom zainteresowanym bezpośrednio drogą pocztową (artykuł 10 punkt a)) lub bezpośrednio przez pakistańskich urzędników sądowych w myśl artykułu 10 punkt b) konwencji, jeśli doręczanie takie jest uznawane przez prawo państwa wnioskującego.

W związku z artykułem 15 ustęp 2 konwencji oświadcza się, iż niezależnie od postanowień ustępu 1 wyżej wymienionego artykułu, sędzia może wydać orzeczenie nawet wtedy, gdy nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania, jeśli spełnione są następujące warunki:

- (a) dokument został przekazany w jednej z form przewidzianych w konwencji;
- b) od daty przekazania dokumentu upłynął okres uznany przez sędziego za dostateczny w danej sprawie, nie krótszy niż sześć miesięcy, oraz
- (c) nie otrzymano żadnego potwierdzenia, mimo podjęcia przez właściwe organy państwa wezwanego odpowiednich starań o jego uzyskanie.

Odnosnie do artykułu 16 ustęp 3 konwencji oświadcza się, iż w przypadku jednostronnych decyzji wniosek o przywrócenie terminu nie będzie rozpatrzony, jeśli został złożony po upływie wyznaczonego okresu, określonego przez pakistańskie prawo."

SESZELE

Oświadczenia:

(i) Artykuł 2

Jako organ centralny wyznaczony jest:

The Registrar,
Supreme Court,
Victoria,
Mahé
Republic of Seychelles.

(ii) Artykuł 8

Rząd Republiki Seszeli oświadcza, iż jest przeciwny doręczaniu dokumentów sądowych przez umawiające się państwo osobom za granicą, bez stosowania przymusu, bezpośrednio przez przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych umawiającego się państwa, chyba że dokument ma być doręczony obywatelowi państwa, z którego dokument pochodzi.

(iii) Artykuł 10

Rząd Republiki Seszeli oświadcza, iż sprzeciwia się stosowaniu punktów b) i c) tego artykułu, przy czym zezwala na doręczanie dokumentów sądowych przez urzędników lub osoby inne niż urzędnicy sądowi.

(iv) Artykuł 15

Rząd Republiki Seszeli oświadcza, iż niezależnie od postanowień ustępu 1 tego artykułu, sędzia może wydać orzeczenie nawet wtedy, gdy nie otrzymał potwierdzenia doręczenia lub przekazania, jeśli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- (a) dokument został przekazany w jednej z form przewidzianych w konwencji,
- (b) od daty przekazania dokumentu upłynął okres uznany przez sędziego za dostateczny w danej sprawie, nie krótszy niż sześć miesięcy, oraz
- (c) nie otrzymano żadnego potwierdzenia, mimo podjęcia przez właściwe organy państwa zainteresowanego odpowiednich starań o jego uzyskanie.

(v) Artykuł 16

Rząd Republiki Seszeli oświadcza, iż wniosek o przywrócenie terminu nie będzie rozpatrywany, jeśli złożony został po upływie roku od daty wydania orzeczenia.

WYSPIY BAHAMA

Zgodnie z artykułami 2 i 18 konwencji Wspólnota Wysp Bahama wyznaczyła jako organ centralny: "The Honourable Attorney General".

4. Informacje o państwach, które w terminie późniejszym staną się stronami powyższej konwencji, a także o zgłoszonych przez te państwa zastrzeżeniach i oświadczeniach bądź o ich wycofaniu można uzyskać w Departamencie Traktatowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych: *B. Geremek*